

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Всі зазначені вище процеси відіграють важливе значення для сучасних військових структур. Креативне мислення дозволяє зберігати конкурентну перевагу в умовах швидкозмінного середовища та зміцнює стратегічну позицію. Воно стає фундаментом для ефективного управління та досягнення довгострокових цілей.

Креативне мислення є фундаментальною складовою успішного військового керівництва. Воно дозволяє виходити за межі традиційних підходів, адаптуватися до динамічних обставин і приймати рішення, які забезпечують стратегічну перевагу. Завдяки здатності знаходити нестандартні рішення, військові керівники можуть ефективно використовувати ресурси, підтримувати моральний дух команд і швидко реагувати на виклики.

У сучасному світі, де технології та тактики змінюються з високою швидкістю, розвиток творчого мислення стає критично важливим. Освітні програми, тренінги, командні практики та інноваційні підходи сприяють формуванню креативного потенціалу військових структур.

Таким чином, інтеграція креативності у діяльність військового керівника не лише сприяє успішному виконанню завдань, але й забезпечує довгострокову готовність до майбутніх викликів. Це підкреслює важливість розвитку творчого мислення як одного з ключових аспектів сучасного військового управління.

Список використаних джерел:

1. Войтович В. «Роль творчого мислення у військових операціях». Воєнний огляд, 2023.
2. Джон Кітінг, «Інноваційні стратегії у військовому керівництві». Журнал військової науки, Випуск 5, 2022, с. 34-48.
3. Сунь Цзи. «Мистецтво війни». Київ: Фоліо, 2018.
4. Military Leadership Development. URL: <https://www.militaryleadership.com/>. (доступ 20 березня 2025 р.)
5. NATO Innovation Hub. URL: <https://www.nato.int/>. (доступ 25 березня 2025 р.)

ГНЕЗДІЛОВА Кіра Миколаївна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ПЕДАГОГА ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Виклики сучасності (Covid 19, воєнний стан, модернізація різних ланок освіти, внесення змін у нормативне забезпечення діяльності закладів освіти тощо) вносять суттєві корективи у професійну діяльність педагога. Проте швидке реагування на зміни, непередбачувані обставини можливо шляхом прийняття креативних рішень. Як зазначають дослідники, потреба адаптуватися до навколишнього середовища є основою творчого акту, оскільки без дисбалансу

з навколишнім світом індивіди не відчуватимуть потреби проявляти свою творчість (Massie et al., 2022). А отже виникає необхідність розвитку креативності педагога як потужного засобу подолання невизначеності. Важливість розвитку креативності як ключової навички XXI століття, а також ролі середовища та оточуючих особистістю людей (батьків, учителів, роботодавців) в цьому процесі підкреслюється у праці «Creating innovators: The making of young people who will change the world» Т. Вагнер (Wagner, 2012). А згідно з дослідженнями Гілфорда (Guilford, 1967) і Рунко та Ягера (Runco, Jaeger, 2012), креативність включає когнітивну гнучкість, оригінальність і здатність до трансформації знань.

З огляду на сказане вище, креативність педагога варто розглядати як здатність генерувати нові ідеї, використовувати нестандартні методики навчання, різноманітні ресурси, в тому числі й цифрові, мотивувати учнів до самостійного креативного мислення, приймати рішення у непередбачуваних обставинах тощо.

Освітньо-професійна підготовка майбутніх педагогів має містити елементи (навчальні дисципліни, змістові розділи, методи, форми, засоби навчання тощо), які сприяють розвитку креативності педагога для подолання невизначеності. При цьому варто зважати на такі положення: 1) креативність допомагає зменшити страх перед невідомим, підвищує впевненість педагога у власних силах, здібностях, можливостях; 2) розвиток дивергентного мислення сприяє прийняттю рішень у складних і нестандартних ситуаціях; 3) запровадження навчання через експерименти та помилки як можливість формування інноваційних підходів; 4) використання різноманітних інноваційних методик з метою розв'язання освітніх проблем, прийняття релевантних рішень у незвичних ситуаціях.

Для того, щоб прийняти невизначеність, О. Збарская (Zbarskaya, 2016) пропонує заглибитися в складнощі різних сценаріїв, зокрема:

- ставити різні запитання «що, якщо» та «то що», розглядаючи проблеми з різних точок зору;
- збільшувати почуття впевненості, що може свідчити про необхідність нової стратегії;
- створювати регулярну рутину для ясності розуму, що також може виявитися вигідним;
- розвивати практики, такі як медитація усвідомленості, йога або інші методи, які сприяють як дії, так і спогляданню.

Серед методів, які використовуються з метою розвитку креативності педагога, називають такі: метод вигадування, метод «Якби», метод образної картини, метод гіперболізації, метод слова-стимули, метод «Чому?», метод контрольних питань, симулятор «Я це зроблю», метод «Алгоритми сполучні – реляційні алгоритми», метод трансцендентальної медитації та інші (Листопад,

2024). До перелічених варто додати мозковий штурм (різні модифікації), «Сніжка», метод фокальних об'єктів, «колективний блокнот», freewriting та ін.

Під час підготовки в закладах вищої освіти майбутніх педагогів з метою розвитку їх креативності пропонуємо їм виконати такі завдання: 1) переглянути мультиплікаційні фільми, підібрані викладачем, та на основі їх сюжету, застосовуючи різні методи виховного впливу, підготувати і провести захід виховного характеру для учнів різних класів; 2) створити комікс або серію мемів, які пояснюють одну з тем, яку вивчали; 3) створити контекстну карту на основі аналізу запропонованої непередбаченої ситуації; 4) розв'язати кейс, який містить опис реальної ситуації; 5) підготувати стендап з вивченої теми; 6) передивитися фільм (фрагмент фільму) і висловити свої думки щодо використаних головними героями тих чи тих методів навчання або виховання.

Отже, креативність педагога є тим дієвим засобом для здійснення професійної діяльності в умовах невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Massie, M. H., Capron Puozzo, I., & Boutet, M. (2022). Teacher creativity: When professional coherence supports beautiful risks. *Journal of Intelligence*, 10(3), 62. <https://doi.org/10.3390/jintelligence10030062>
2. Wagner, T. (2012). *Creating innovators: The making of young people who will change the world*. Simon & Schuster.
3. Zbarskaya, O. (2016). *Engaging your mind through creativity and self-determination in learning and co-creation* [Online publication]. LinkedIn. <https://www.linkedin.com/pulse/engaging-your-mind-through-creativity-olga-zbarskaya-ph-d-/?published=t>
4. Guilford, J. P. (1967). Creativity: Yesterday, today and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), 3–14. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1967.tb00002.x>
5. Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity Research Journal*, 24(1), 92–96. <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.650092>
6. Листопад, О. А. (2024). Технологія розвитку креативності педагога. Л. Котлова, Л. Бутузова, & С. Максимець (Ред.), *Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції* (с. 202–205). М-во освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка, соціально-психологічний факультет. Вид-во ЖДУ імені Івана Франка.

BULGAKOVA Olena The Influence Of Emotions On The Development Of Creativity In Students	58
БУДЯЧЕНКО Владислав Сергійович, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Удосконалення фізичної та функціональної підготовленості жінок 40-50 років на основі використання індивідуалізованих засобів фітнес-тренінгу	61
БУРДЯК Віра Іванівна Креативність як атрибут особистості студента	63
ВАШУЛЕНКО Микола Самійлович Теоретичні засади обґрунтування побудови сучасного початкового курсу української мови	67
ВІЦУКАЄВА Катерина Михайлівна Деякі аспекти розвитку креативності майбутніх соціальних працівників	70
ГАЛІЦАН Ольга Анатоліївна Педагогічна креативність у сучасному освітньому дискурсі	72
ГАСЮК Ігор Леонідович Методичні прийоми креативного мислення в процесі розробки управлінського рішення на етапі цілепокладання	74
ГЕРАСИМОВА Інна Володимирівна Вплив креативності на рівень досягнень особистості	78
ГЕРАСИМОВА Наталія Євгеніївна Творчість як показник креативності особистості	81
ГИНДА Оксана Миколаївна Креативне мислення в діяльності військового керівника	84
ГНЕЗДІЛОВА Кіра Миколаївна Розвиток креативності педагога як засіб подолання невизначеності	86
HORLOVA Olena Kairodynamics Of The Creative Process	89
ГРИГОР'ЄВА Світлана Вікторівна Розвиток творчого потенціалу через усвідомлення багатоваріантності мислення в освітньому процесі	91
ГРОШОВЕНКО Ольга Петрівна Розвиток творчого мислення майбутнього вчителя початкової школи засобами інноваційних технологій	95
ГУМЕНЮК Ярослав Олександрович Роль розвитку креативності в контексті вивчення фундаментальних дисциплін	97
ДАРМАНСЬКА Ірина Миколаївна Креативне мислення в системі правової підготовки майбутніх педагогів	99
ДАШКОВА Вікторія Вікторівна Розвиток креативного мислення іноземних студентів на заняттях української мови як іноземної	103
ДЕЛІЧЕБАН Людмила Васиївна Креативність у фізичному вихованні	109
ДЕРЕВ'ЯНКО Сергій Миронович, МАТВІЄНКІВ Світлана Миколаївна Формування у здобувачів аналітико-прогностичних знань і вмінь дослідження політичних процесів засобами креативного мислення	111
ДІХТЯРЕНКО Станіслава Вадимівна Розвиток креативності у дітей дошкільного віку в процесі експериментально-дослідницької діяльності	114